

'Er speelt iets tussen Praag en Den Haag'

Tsjechië weet meer over Russische beïnvloeding van Nederlandse politici, stelt een oud-AIVD-analist. Mogelijk komt die informatie naar buiten.

Door onze redacteur **Kees Versteegh**

AMSTERDAM. De Tsjechische geheime dienst heeft „waarschijnlijk” specifieke informatie over Russische beïnvloeding van Nederlandse politici. Deze informatie zal de komende tijd niet geopenbaard worden, zoals de Tweede Kamer graag wil. En als dat in de komende tijd toch gebeurt, doet de AIVD dat niet om de Kamer te plezieren. Ze doet dat dan met een specifieke bedoeling, namelijk om aandacht te vestigen op het feit dat partijen niet transparant zijn over hun inkomsten, en daarmee extra vatbaar zijn voor beïnvloeding door landen als Rusland.

Deze conclusies trekt Hugo Vijver, oud-medewerker van AIVD en MIVD, na lezing van de brief van minister Hugo de Jonge (Binnenlandse Zaken,

CDA) van afgelopen maandag over mogelijke Russische omkoping van Nederlandse politici (Kamerleden of Europarlementariërs). Vijver, die van 2006 tot 2021 bij AIVD en MIVD werkte, komt daarin „diverse opmerkelijke passages” tegen, zegt hij desgevraagd tegen *NRC*.

Ten eerste valt het hem op dat De Jonge schrijft dat de Tsjechische dienst haar collega's bij de AIVD van tevoren heeft gewaarschuwd dat er op woensdag 27 maart een verklaring van de Tsjechische premier zat aan te komen. „Dat hebben ze echt niet bij alle 27 diensten van alle 27 EU-landen gedaan”, aldus Vijver. „Kennelijk was er specifiek iets met Nederland aan de hand.”

In zijn verklaring van vorige week zei de Tsjechische premier dat onder meer mediabedrijf *Voice of Europe* op de nationale sanctielijst was geplaatst. Rusland had volgens de premier dit bedrijf gebruikt om invloed in Europa te vergroten, via financiële middelen. Dat ook Nederlandse politici daar een rol in spelen, werd beschreven in een Tsjechische krant. Die schreef op basis van bronnen bij de Tsjechische dienst dat Nederland

een van de zes landen is waar Russische omkoping van politici zou hebben plaatsgevonden. Dat zou zijn gebeurd in de aanloop naar de komende campagne voor de Europese verkiezingen van 6 juni.

Het heeft volgens Vijver weinig zin dat De Jonge vervolgens nog eens heel stevig aan zijn Tsjechische ambtgenoot vraagt om alle informatie over Nederland beschikbaar te

”

AIVD is geen brievenbus voor parlementaire wensen

Hugo Vijver voormalig AIVD-analist

stellen; diverse Kamerleden drongen daar dinsdagavond tijdens een debat over de brief van De Jonge op aan. „Zo werkt het niet in de inlichtingenwereld”, zegt de oud-analist. „De minister is geen loopjongen voor Kamerleden en de dienst geen brievenbus voor parlementaire wensen.” Zulke verzoeken tot openbaarmaking stuiten altijd af op de gulden ‘derdepartijregel’ waaraan diensten zich in

hun internationaal verkeer houden. Deze regel gebiedt dat informatie die met een tweede partij wordt gedeeld (in dit geval de AIVD) niet aan een derde partij (in dit geval het Nederlands parlement) ter beschikking kan worden gesteld.

Des te opmerkelijker vindt Vijver het dat De Jonge in zijn brief nadrukkelijk wel de mogelijkheid openlaat dat er in een later stadium toch informatie kan worden geopenbaard, in dit geval van Tsjechië. Hij ziet hiervoor twee aanwijzingen. Ten eerste dat Tsjechië inmiddels aan Nederland heeft laten weten, „nu” geen informatie te zullen geven, zo schrijft De Jonge. „Misschien gebeurt dat later dus wel”, concludeert Vijver. Ook De Jonge beklemtoonde in het debat de voorlopigheid van dit Tsjechisch voornemen. Praag zal echter alleen overgaan tot het delen van informatie als de werkwijze van haar eigen dienst op geen enkele wijze zal worden onthuld, vult Vijver aan. Ten tweede schrijft de minister op maandag: „De mogelijkheid bestaat om informatie te declassificeren en in de openbaarheid te brengen.” Het kabinet doet dat, schrijft De Jonge,

om bewustwording bij het publiek over het Russische gevaar van beïnvloeding in Nederland te vergroten. In 2018 deed het kabinet hetzelfde door te onthullen dat een half jaar eerder Russische agenten hadden geprobeerd in te breken op het netwerk van VN-organisatie OPCW in Den Haag. Kabinet en MIVD gaven daar een uitgebreide persconferentie over.

Vijver concludeert uit de uitlatingen van De Jonge dat zowel dienst als minister nog een ander doel met mogelijke openbaarmaking kunnen hebben. De brief bevat een uitgebreide passage over de nieuwe wet op de partijfinanciering. De Jonge noemt het „essentieel dat politieke partijen, ongeacht of zij subsidie ontvangen, inzicht verschaffen in de bijdragen die zij ontvangen.” „Die passage staat daar niet voor niets”, zegt Vijver. Hoewel geen specifieke partijen worden genoemd, wijst alles volgens hem „naar partijen die niet happig zijn om die transparantie te geven, met name Forum voor Democratie”. De fractie van deze partij deed niet mee aan het debat van dinsdagavond.